

Lesnická
a dřevařská
fakulta

NUMERICKÁ OPTIMALIZACE DŘEVAŘSKÉHO VÝROBKU

Jan Tippner, LDF MENDELU

Úvod do dynamických úloh v ANSYS

Zdroje:

Kolář a kol., FEM principy a využití v praxi

Technology Guides, Documentation for ANSYS

Theory Reference for ANSYS and ANSYS Workbench, Documentation for ANSYS

<http://www.mece.ualberta.ca/tutorials/ansys/AU/index/index.html>

Mendelova
univerzita
v Brně

Obecná pohybová rovnice výpočtové soustavy, z níž formulace úloh vychází:

$$[\mathbf{K}].\mathbf{u} + [\mathbf{M}].\mathbf{u}'' + [\mathbf{C}].\mathbf{u}' = \mathbf{f} \quad (\dots \text{srovnej s } [\mathbf{K}].\mathbf{u} = \mathbf{f})$$

kde:

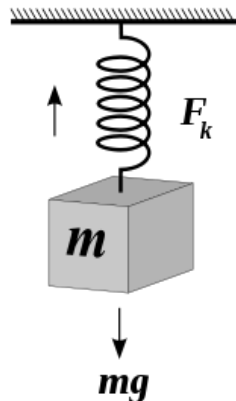
M – matice hmotnosti

C – matice tlumení

K – matice tuhosti

u – vektor uzlových posunutí, u' a u'' - 1. a 2. derivace u (rychlost a zrychlení)

f – vektor nějších sil v uzlech

$$k = \operatorname{tg} \alpha = \frac{\Delta F}{\Delta u}$$

$$m = V \rho$$

řešení rovnice je přemístění uzlů v čase: $\mathbf{u}=\mathbf{u}(t)$

tj. odezva soustavy v posunutích, dále rychlostech a zrychleních, napětích atd.

Formy dynamických analýz - tvary pohybové rovnice:

netlumená modální analýza $[K].u + [M].u'' = 0$

výpočet vlastních frekvencí a vlastních volných tvarů kmitů soustavy (základní až povinné - rezonance)

modální analýza s tlumením $[K].u + [M].u'' + [C].u' = 0$

harmonická analýza $[K].u + [M].u'' + [C].u' = f (f)$

pravá strana rce – všechny síly harmonicky proměnné, vyšetření amplitud kmitání při periodickém buzení (excentricita hmot, aerod. víry)

„plná“ transientní analýza $[K].u + [M].u'' + [C].u' = f$

zatížení v uzlech obecně funkce času a dalších mech. veličin, prvky matic libovolně proměnné během řešení (velké deformace, plasticita aj.)

Reálné kmitání soustav - vždy doprovázeno tlumením.

Amplituda kmitání se vlivem vnějšího a vnitřního tlumení (nejč. tření) postupně snižuje.

Vyjádření jako: útlum - λ , koeficienty viskózního tlumení - α a β , ztrátové činitele (loss factor - η , loss tangent - $\tan \delta$), logaritmický dekrement tlumení - δ , quality factor - Q , poměrné tlumení (damping ratio - ξ)

Existují nejrůznější vztahy pro vzájemný přepočítání těchto veličin.

Obecně je tlumení systému zavedeno v pohybové rovnici pomocí členu obsahujícího matici tlumení $[C]$ a vektor rychlostí.

ANSYS nabízí implementaci tlumení v následujících formách: Rayleighovo tlumení, materiálově závislé tlumení, konstantní materiálový koeficient tlumení, konstantní poměr tlumení (damping ratio), modální tlumení a elementové tlumení.

Vyjádření matice tlumení:

$$[C] = \alpha [M] + (\beta + \beta_c) [K] + [C_\xi] + \sum\{(\beta^D_{mat} + 2/\Omega \beta^I_{mat}) [K_{mat}]\} + \sum\{C_{elem}\}$$

$$[C] = \alpha [M] + (\beta + \beta_c) [K] + [C_\xi] + \sum\{(\beta^D_{mat} + 2/\Omega \beta^I_{mat}) [K_{mat}]\} + \sum\{C_{elem}\}$$

kde α = multiplikátor hmotové matice; β = multiplikátor matice tuhosti; β_c = proměnný multiplikátor matice tuhosti; $[C_\xi]$ = frekvenčně závislá matice tlumení; β^D_{mat} = multiplikátor matice tuhosti pro materiál; Ω = kruhová budící frekvence; β^I_{mat} = frekvenčně nezávislý multiplikátor matice tuhosti pro materiál; $[K_{mat}]$ = části strukturálních matic tuhosti odpovídající příslušným materiálům; C_{elem} = prvkové matice tlumení.

Předposlední člen výrazu je sumou přes definované materiálové modely, poslední člen pak sumou přes elementy u nichž je definováno tlumení.

Možnost zavedení tlumení několika způsoby (i současně), rovněž celostní přístup k zavedení tlumení v systému nerespektující přímo např. možnou anisotropii této vlastnosti.

Ve většině případů je využíváno možnosti určení tlumení pomocí β^D_{mat} , které je určeno v rámci definice materiálového modelu či multiplikátorů α a β_c .

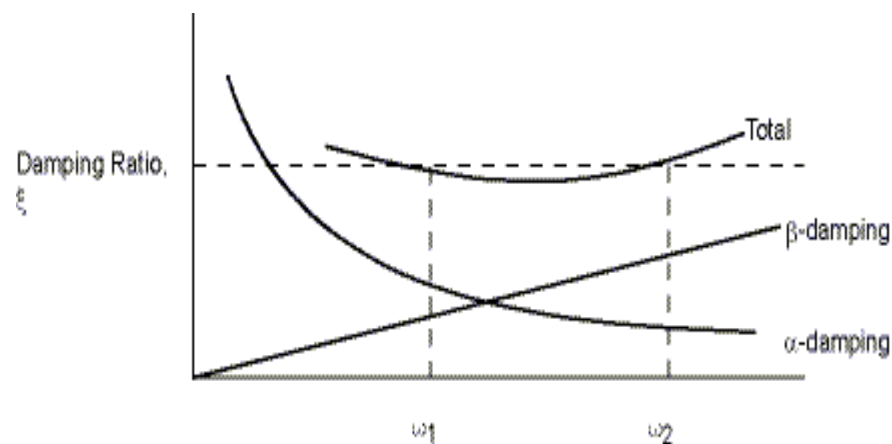
Pro modelování viskózního tlumení je pro svou jednoduchost a komplexnost velmi často používáno *Rayleighovo tlumení*, kde jsou specifikovány dva koeficienty tlumení multiplikátory α a β .

Ve výpočetním prostředí ANSYS koeficienty (parametry) α a β Rayleighova tlumení vystupují při sestavení matice tlumení $[C]$ jako multiplikátory matice hmotností $[M]$ a matice tuhosti $[K]$:

$$[C] = \alpha [M] + \beta [K]$$

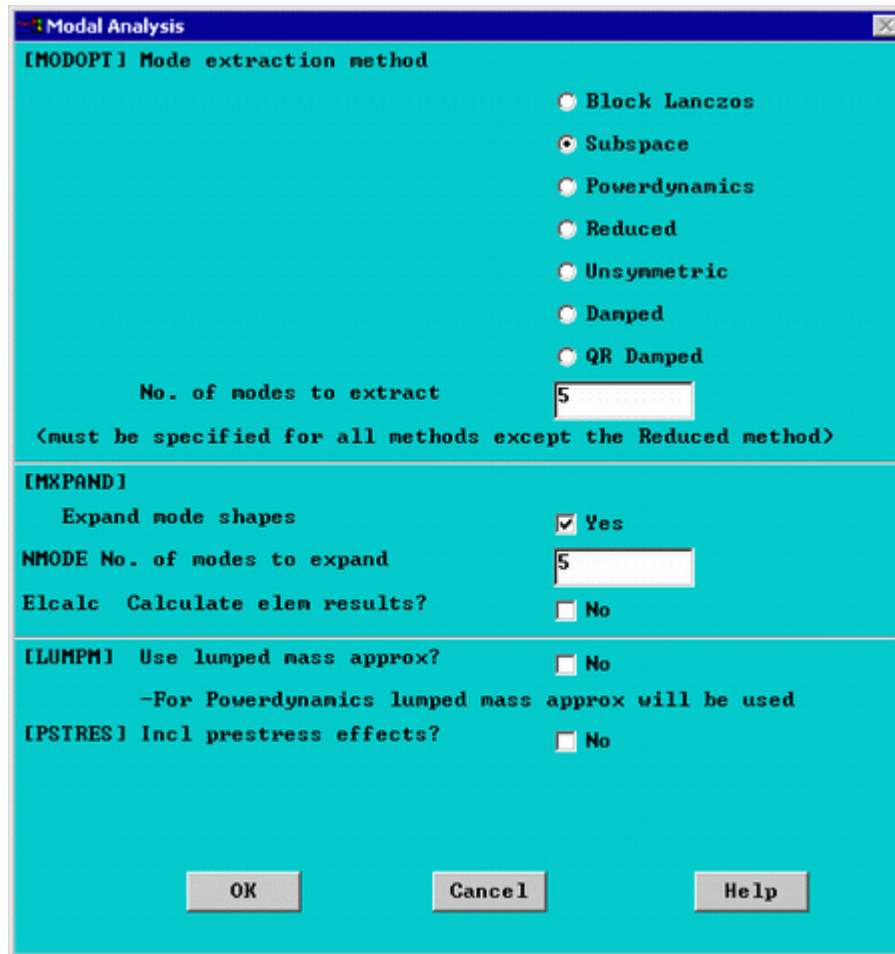
Hodnoty obou těchto parametrů nejsou pro různé případy všeobecně známy, ale vypočítávají se z poměrného tlumení módu ξ_j .

Toto tlumení lze vyjádřit jako poměr okamžitého tlumení k tlumení kritickému a to pro příslušný mód kmitání.

Postup modální analýzy:

Solution > Analysis Type > Analysis Options (ANTYPE,1).

Modal Analysis

[MODOPT] Mode extraction method

- Block Lanczos
- Subspace
- Powerdynamics
- Reduced
- Unsymmetric
- Damped
- QR Damped

No. of modes to extract

<must be specified for all methods except the Reduced method>

[MXPAND]

Expand mode shapes Yes

NMODE No. of modes to expand

Elcalc Calculate elem results? No

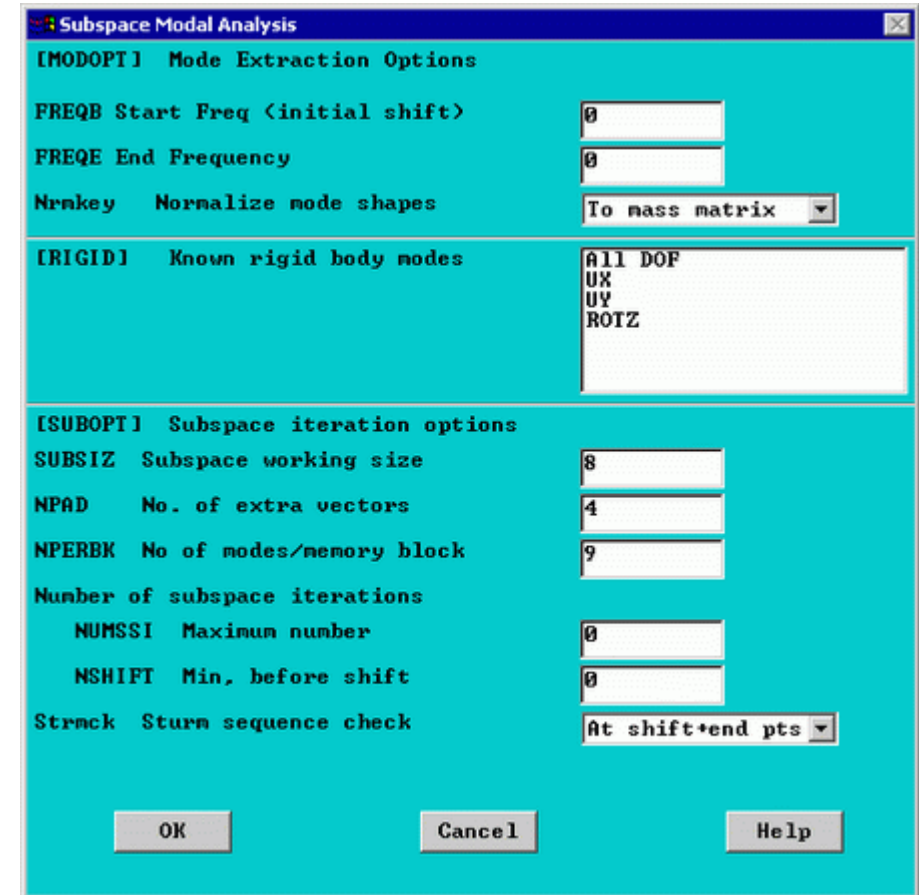

[LUMPM] Use lumped mass approx? No

-For Powerdynamics lumped mass approx will be used

[PSTRES] Incl prestress effects? No

OK Cancel Help

Subspace Modal Analysis

[MODOPT] Mode Extraction Options

FREQB Start Freq <initial shift>

FREQE End Frequency

Nrnkey Normalize mode shapes

[RIGID] Known rigid body nodes

All DOF
UX
UY
ROTZ

[SUBOPT] Subspace iteration options

SUBSIZ Subspace working size

NPAD No. of extra vectors

NPERBK No of modes/memory block

Number of subspace iterations

NUMSSI Maximum number

NSHIFT Min. before shift

Strack Sturm sequence check

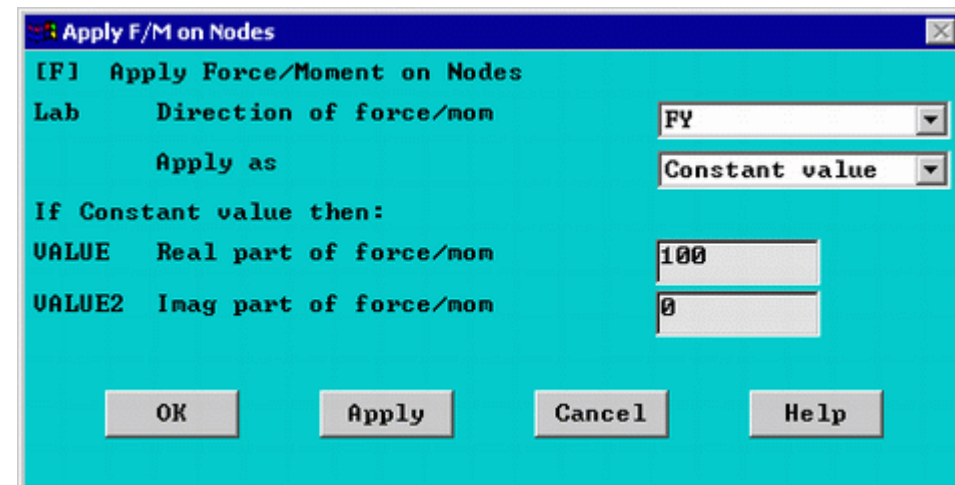
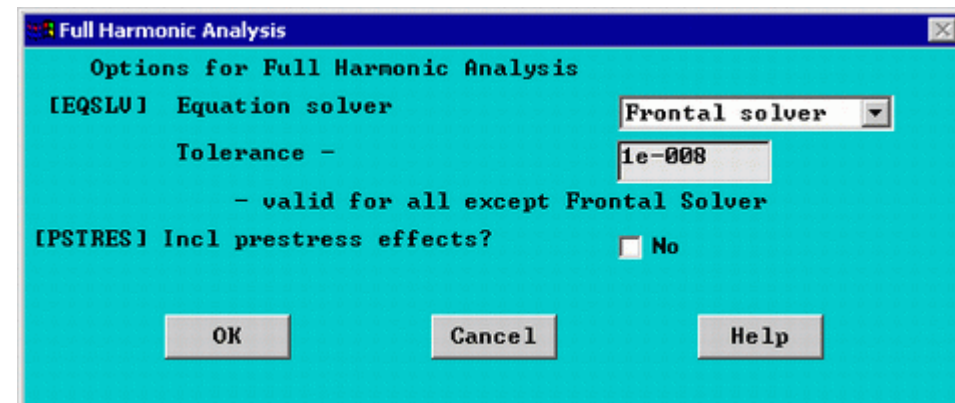
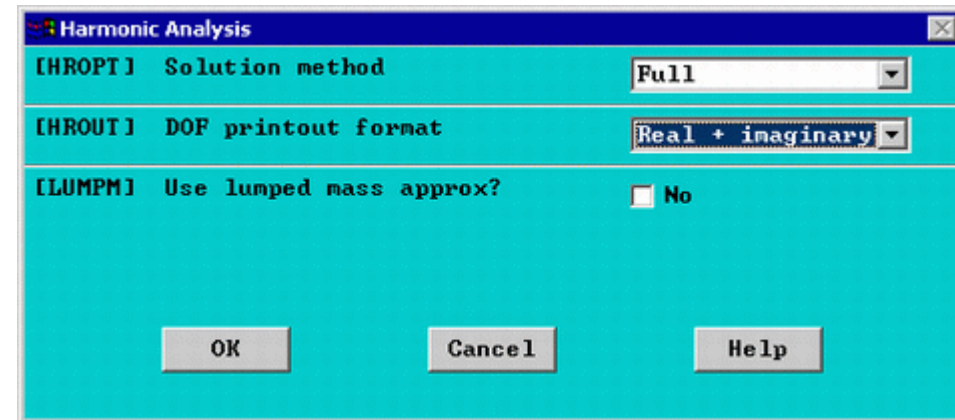
OK Cancel Help

Postup harmonické analýzy:

Solution > Analysis Type > New Analysis > Harmonic (ANTYPE,3)

Solution > Analysis Type > Analysis Options.

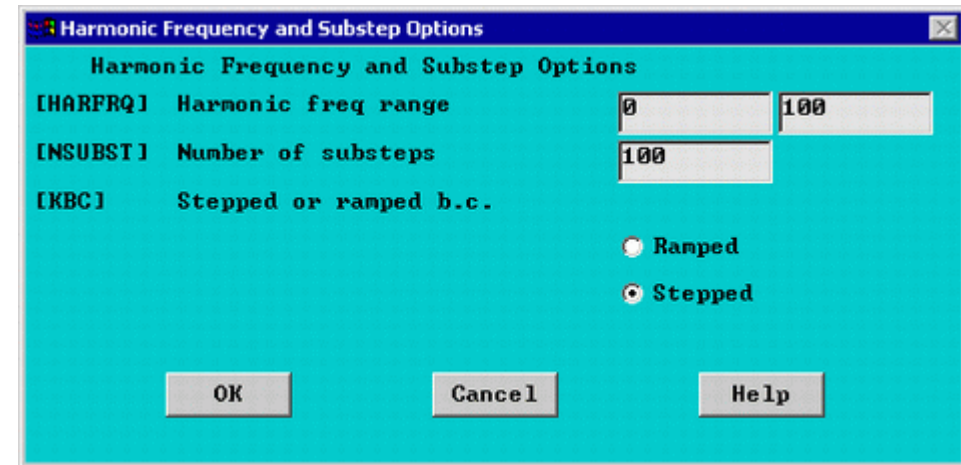
Solution > Define Loads > Apply > Structural > Force/Moment > On Nodes

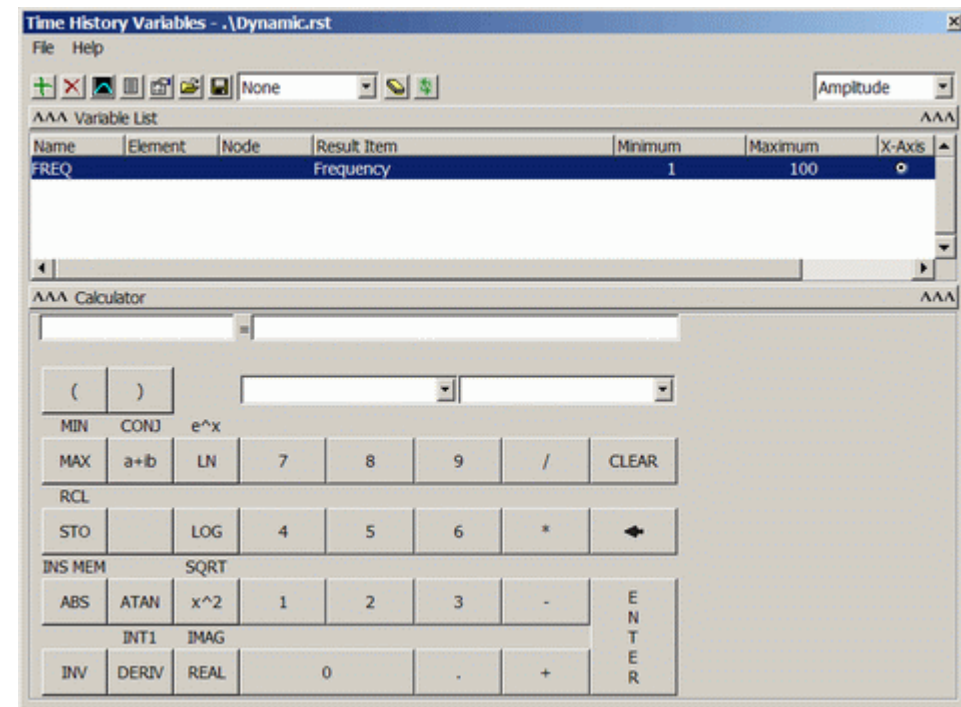
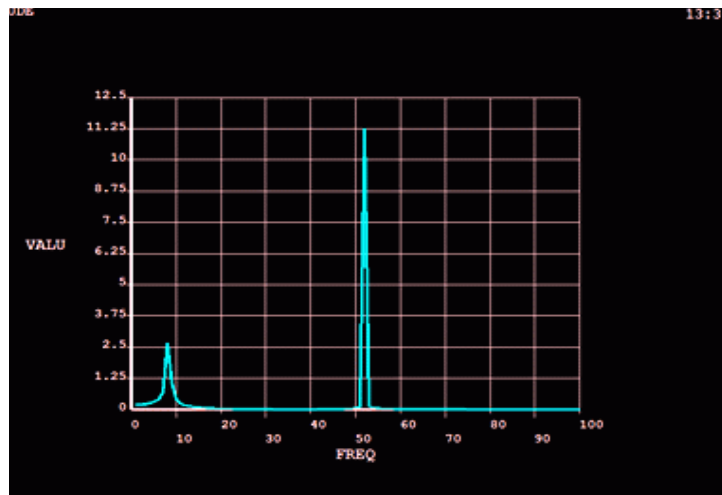

Postup harmonické analýzy:

Solution > Load Step Opts > Time/Frequency > Freq and Substps

TimeHist PostProcessing (POST26)

Postup transientní analýzy:

Solution > Analysis Type > New Analysis > Transient

Řešení probíhá v několika Load Steps (zatížení >> odezva)

Solution > Load Step Opts > Time/Frequenc > Time - Time Step

Postprocessing

TimeHist PostProcessing (POST26)

